

SIKKERHEDSDATABLAD

1. IDENTIFIKATION AF STOFFET/MATERIALET OG SELSKABET/VIRKSOMHEDEN			
Produktidentifikator:	Kalkløser & Rustfjerner	Produkt nr.:	-
Anvendelse:	Til afkalkning af bade- og toiletrum, rustfrit stål, toiletkummer, brusekabiner m.v.		
SDS udarbejdet den:	11-03-11	SDS Version:	1.0
Kontaktperson:	Joachim Sørensen	Email-adresse:	polisan@polisan.dk
Firmanavn og adresse:	Gartnerivej 26 7500 Holstebro Tlf.: 97401030 Fax: 97403540 www.polisan.dk	Tlf. nr. i nødstilfælde:	Kontakt Giftlinien på tlf.nr.: 82 12 12 12 (åbent 24 timer i døgnet) Se punkt 4 om førstehjælp.

2. FAREIDENTIFIKATION	
Faresymbol:	
Signalord	Fare!
Klassificering:	Skin Corr. 1B, Eye Dam. 1
Risiko mv:	Forårsager svære forbrændinger af huden og øjenskader. Forårsager alvorlig øjenskade.
Oplysningspligtige indholdsstoffer:	orthophosphorsyre
Sikkerhed:	Generelt: Opbevares utilgængeligt for børn. Hvis der er brug for lægehjælp, medbring da beholderen eller etiketten.
	Forebyggelse: Bær beskyttelseshandsker/beskyttelsestøj/øjenskyttelse/ansigtsbeskyttelse.
	Reaktion: I TILFÆLDE AF INDTAGELSE: Ring omgående til en GIFTINFORMATION eller en læge. VED KONTAKT MED ØJNENE: Skyl forsigtigt med vand i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser, hvis dette kan gøres let. Fortsæt skylning. VED eksponering eller mistanke om eksponering: Søg lægehjælp.
	Opbevaring: -
	Bortskaffelse: -
Yderligere advarsler:	
Anden mærkning:	Produktet er omfattet af detergent forordningen. 15-30%: Phosphorsyre Under 5%: Nonioniske tensider, Isopropanol, Citronsyre, parfume og farve
Andet:	Følbar mærkning. Skal leveres i emballage med børnesikker lukning hvis produktet sælges en detail.
Kodenr.:	MAL-kode: - MAL-tal: -
VOC	VOC _{max} : - VOC _{grænse} : - Kategori: -
DPD/DSD Klassificering:	 Ætsende. Ætsningsfare.(R34). Risiko for alvorlig øjenskade.(R41) Kommer stoffet i øjnene, skylles straks grundigt med vand og læge kontaktes.(S26) Brug særligt arbejdstøj, egnede beskyttelseshandsker og briller/ansigtsskærm.(S36/37/39) Ved ulykkestilfælde eller ved ildebefindende er omgående lægebehandling nødvendig; vis etiketten, hvis det er muligt.(S45) Ved indtagelse, kontakt omgående læge og vis denne beholder eller etiket.(S46)

Udarbejdet på baggrund af EU forordningen 1907/2006 (REACH) og 1272/2008 (CLP)

3. SAMMENSÆTNING/OPLYSNING OM INDHOLDSSTOFFER

NAVN:	Vand
IDENTIFIKATIONSNUMRE:	CAS-nr: 7732-18-5 EF-nr: - Index-nr: 015-011-00-6
INDHOLD:	60-80%
DSD KLASSIFICERING:	-
CLP KLASSIFICERING:	-
NAVN:	orthophosphorsyre
IDENTIFIKATIONSNUMRE:	CAS-nr: 7664-38-2 EF-nr: 231-633-2 Index-nr: 015-011-00-6
INDHOLD:	15-30%
DSD KLASSIFICERING:	C; R34
CLP KLASSIFICERING:	Skin Corr. 1B H314
NAVN:	Citronsyre monohydrat
IDENTIFIKATIONSNUMRE:	CAS-nr: 5949-29-1 EF-nr: -
INDHOLD:	5-15%
DSD KLASSIFICERING:	Xi;R36
CLP KLASSIFICERING:	Eye Irrit. 2 H319
NAVN:	Alcohols, C10-16, ethoxylated, sulfates, sodium salts
IDENTIFIKATIONSNUMRE:	CAS-nr: 68585-34-2 EF-nr: 500-223-8
INDHOLD:	1-5%
DSD KLASSIFICERING:	Xi;R36/38
CLP KLASSIFICERING:	Skin Irrit. 2, Eye Irrit. 2 H315, H319

(*) Den fulde ordlyd af R-sætningerne findes i punkt 16. Arbejdshygiejniske grænseværdier er nævnt i punkt 8, såfremt de er tilgængelige.

(**) Forklaring:

4. FØRSTEHJÆLPSFORANSTALTNINGER

Generelt:	Ved vedvarende symptomer eller ved tvivl om den tilskadekomnes tilstand skal der søges lægehjælp. Giv aldrig en bevidstløs person vand eller lignende. Ved uheld: Kontakt læge eller skadestue - medbring etiketten eller dette sikkerhedsdatablad. Lægen kan rette henvendelse til Arbejds- og miljømedicinsk klinik, Bispebjerg Hospital, tlf. 35 31 60 60.
Indånding:	Bring personen ud i frisk luft og hold personen under opsyn.
Hudkontakt:	Forurenede tøj og sko fjernes. Hud, der har været i kontakt med materialet vaskes grundigt med vand og sæbe. Hudrensemiddel kan anvendes. Brug IKKE opløsningsmidler eller fortyndere.
Øjenkontakt:	Fjern evt. kontaktlinser. Skyl straks øjnene med rigelige mængder vand (20-30 °C) indtil irritationen ophører og mindst i 15 minutter. Sørg for at skylle under øvre og nedre øjenlåg. Søg straks lægehjælp.
Indtagelse:	Giv personen rigeligt at drikke og personen under opsyn. Ved ildebefindende: Kontakt omgående læge og medbring dette sikkerhedsdatablad eller etiketten fra produktet. Fremkalde ikke opkastning, medmindre lægen anbefaler det. Sænk hovedet, således at evt. opkast ikke vil løbe tilbage i munden og halsen.
Forbrænding:	Skyl med rigelige mængder vand indtil smerten ophører og fortsæt derefter i 30 min.
Oplysning til lægen:	Medbring dette sikkerhedsdatablad.

5. BRANDBEKÆMPELSE

Brand vil udvikle tæt sort røg. Udsættelse for nedbrydningsprodukter kan udgøre en sundhedsfare. Brandfolk bør anvende egnet beskyttelsesudstyr. Lukkede beholdere, der udsættes for ild, afkøles med vand. Lad ikke vand fra brandslukning løbe ud i kloakker og vandløb.

Brandbekæmpelsesmiddel	Anbefalet: alkoholbestandigt skum, kulsyre, pulvere, vandtåge. Vandstråle bør ikke anvendes, da det kan sprede branden.
Farlige nedbrydningsprodukter	Carbonoxider.
Værnemidler til brandmandskab	Normal indsatsbeklædning og fuld åndedrætsbeskyttelse. Ved direkte kontakt med kemikaliet kan indsatsleder kontakte kemikalieberedskabsvagten på telefon 45 90 60 00 (åbent 24 timer i døgnet), med henblik på yderligere rådgivning.

Udarbejdet på baggrund af EU forordningen 1907/2006 (REACH) og 1272/2008 (CLP)

6. FORHOLDSREGLER OVERFOR UDSLIP VED UHELD	
Sikkerhed for personer/materiel:	Undgå direkte kontakt med spildt stof. Se afsnittet om "Eksponeringskontrol/personlige værnemidler" for beskyttelsesforanstaltninger.
Sikkerhed for miljøet:	Etabler evt. spildopsamlingsbakker/bassiner for at hindre udslip til omgivelserne. Udslip begrænses og opsamles med granulat eller lignende og bortskaffes efter reglerne om farligt affald. Rengøring foretages for så vidt muligt med rengøringsmidler. Opløsningsmidler bør undgås. Se afsnittet "Forhold vedrørende bortskaffelse" om håndtering af affald.
Opsamling af spild:	Brug sand, kattegrus, savsmuld eller universalbindemiddel til opsamling af væsker.

7. HÅNDTERING OG OPBEVARING	
Håndtering:	Se afsnittet "Eksponeringskontrol/personlige værnemidler" for oplysning om personlig beskyttelse. Undgå direkte kontakt med produktet.
Opbevaring:	Skal opbevares på et tørt, køligt og ventileret sted. Opbevares altid i beholdere af samme materiale som den originale.
Lagertemperatur	Frostfrit
Brandklasse:	Produktet er ikke kategoriseret som brandfarlig væske

8. EKSPONERINGSKONTROL/PERSONLIGE VÆRNEMIDLER						
Generelle forholdsregler:	Rygning, indtagelse af mad og drikke samt opbevaring af tobak, mad og drikkevarer er ikke tilladt i arbejdslokalet.					
Eksponerings-scenarier:	Såfremt der findes et bilag til dette sikkerhedsdatablad, skal de her i angivne eksponerings-scenarier efterkommes.					
Eksponerings-grænse:	Erhvervsmæssige brugere er omfattet af arbejdsmiljølovgivningens regler om maksimumkoncentrationer for eksponering. Se arbejdshygiejniske grænseværdier nedenfor.					
Eksponerings-kontrol:	Overholdelse af de angivne grænseværdier bør kontrolleres regelmæssigt. Se evt. At-vejledning D.7.1, Maj 2001					
Tekniske tiltag:	Luftbårne gas- og støvkoncentrationer skal holdes lavest muligt og under de pågældende grænseværdier (se nedenfor). Brug evt. punktudsugning såfremt almindelig luftgennemstømning i arbejdslokalet ikke er tilstrækkeligt. Sørg for synlig skiltning af øjenskyller og nødbruser.					
Hygiejniske foranstaltninger:	Ved hver pause i brug af produktet og ved arbejdets ophør skal eksponerede områder af kroppen afvaskes. Vask altid hænder, underarme og ansigt.					
Grænseværdier: E = Europæisk GV	Navn	GV mg/m ³	GV ppm	Anm	År	Kilde
	orthophosphorsyre	1		E	(<1994)	AT
	Citronsyre monohydrat	3				
DNEC / PNEL						
Personligt værneudstyr:						
Generelt:	Såfremt arbejdsprocessen er omfattet af bekendtgørelsen om arbejde med kodenumererede produkter (Arbejdstilsynets Bekendtgørelse nr. 302/1993), skal værnemidler vælges i overensstemmelse hermed. Se evt. produktets kodenummer i afsnittet om "oplysninger om regulering".					
Luftvejene:	Ingen særlige krav.					
Hud og krop:	Særligt arbejdstøj skal anvendes. Brug evt. beskyttelsesdragt ved længere tids arbejde med produktet.					
Hænder:	Handsketype: Butylgummi. Gennembrudstid: > 480 min. (Klasse 6)					
Øjne:	Ingen særlige krav.					
Foranstaltninger til begrænsning af eksponering af miljøet:	Sørg for, at der ved arbejde med produktet forefindes opdæmningsmateriale i umiddelbar nærhed. Brug om mulig spildbakker under arbejdet.					

Udarbejdet på baggrund af EU forordningen 1907/2006 (REACH) og 1272/2008 (CLP)

9. FYSISK-KEMISKE EGENSKABER:				
Fysisk tilstand:	Farve:	Lugt:	pH:	Massefylde, g/cm ³ :
Flydende	Farveløs	Skarp	0,4 i koncentrat 1,5 i 10% brugsopløsning	
Viskositet :				
Tilstandsændring og dampe				
Smeltepunkt °C:		Kogepunkt °C:	Damptryk (mmHg):	
-		-	-	
Data for brand- og eksplosionsfare				
Flammepunkt °C:		Antændelighed °C:	Selvantændelighed °C:	
-		-	-	
Eksplorative egenskaber		Oxiderende egenskaber		
-		-		
Opløselighed				
Opløselighed i vand		Opløselighed i fedt	n-octanol/vand koefficient	
opløselig		-	-	

10. STABILITET OG REAKTIVITET	
Stabilitet:	Produktet er stabilt under de betingelser, som er angivet i afsnittet "Håndtering og opbevaring".
Tilstande/materialer der skal undgås:	Stærke baser, stærke oxidationsmidler og stærke reduktionsmidler
Farlige nedbrydningsprodukter:	Hvis produktet udsættes for høje temperaturer, fx i tilfælde af brand, kan der dannes farlige nedbrydningsprodukter. Disse er: Carbonoxider.

11. TOKSIKOLOGISKE OPLYSNINGER					
Akut toksicitet:	Substans	Art	Test	Optagelse	Resultat
	orthophosphorsyre	Rat	LC50	Inhalation	>840 mg/m ³ /1 h
	orthophosphorsyre	Rabbit	LD50	Dermal	2740 mg/kg
	orthophosphorsyre	Rat	LD50	Oral	1530 mg/kg
	Citronsyre monohydrat	Rat	LD50	Oral	>6730 mg/kg
Langtidsvirkninger:	Vævsødelæggende virkninger: Produktet indeholder stoffer som er ætsende. Hvis damp eller aerosoler indåndes kan det give skader på lunger og forårsage irritation og svie i åndedrætsorganerne samt hoste. Ætsende stoffer forårsager irreversible skader på øjne. Ætser huden.				

12. MILJØOPLYSNINGER					
Persistens:	Substans	Nedbrydelig i vandmiljøet	Test	Resultat	
	Vand	Ja	Ingen data	Ingen data	
	orthophosphorsyre	Ja	Ingen data	Ingen data	
	Citronsyre monohydrat	Ja	Ingen data	Ingen data	
Bioakkumulationspotentiale:	Substans	Potentiel bioakkumulerbar	Test		
			LogPow	BCF	
	Vand	Nej	Ingen data	Ingen data	
	orthophosphorsyre	Nej	Ingen data	Ingen data	
	Citronsyre monohydrat	Nej	-1,67	Ingen data	
Økotoksicitet:	Substans	Art	Test	Periode	Resultat
	Citronsyre monohydrat	Algae	EC50	24 h	640 mg/l
	Citronsyre monohydrat	Daphnia	LC50	48 h	80 mg/l
	Citronsyre monohydrat	Fish	LC50	96 h	625 mg/l
Negative virkninger:	-				
Mobilitet i jord	Ingen data				
Resultater af PBT- og vPvB-vurdering	Ingen data				

Udarbejdet på baggrund af EU forordningen 1907/2006 (REACH) og 1272/2008 (CLP)

13. FORHOLD VEDRØRENDE BORTSKAFFELSE			
Produktet er omfattet af reglerne om farligt affald.			
Affald:	EAK-kode	Kemikalieaffaldsgruppe	Andet
	20 01 29	H	
Særlig mærkning:	Ingen særlige krav.		
Forurenet emballage:	Emballager, med restindhold af produktet, bortskaffes efter samme betingelser som produktet.		

14. TRANSPORTOPLYSNINGER							
Produktet er omfattet af konventionerne om farligt gods.							
ADR/RID	UN-nr.	Korrekt forsendelsesnavn	Klasse	Emballage gruppe	Bemærkninger		
	1805	Phosphorsyreopløsning	8	III			
IMDG	UN-no.	Proper Shipping Name	Class	PG*	EmS	MP	Hazardous constituent
	1805	PHOSPHORIC ACID, LIQUID	8	III	F-A, S-B		
* Packing group							

15. OPLYSNINGER OM REGULERING	
Anvendelsesbegrænsninger:	Produktet må ikke anvendes erhvervsmæssigt af unge under 18 år. Se Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 om unges arbejde for evt. undtagelser.
Krav om særlig uddannelse:	Ingen særlige krav.
Kemikaliesikkerhedsvurdering foretaget:	Nej

16. ANDRE OPLYSNINGER	
Kilder:	Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 301 af 13. maj 1993 om fastsættelse af kodenumre. Bekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996 af lov om kemiske stoffer og produkter. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 292 af 26. april 2001 om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser). Bekendtgørelse nr. 559 af 04/07/2002 om særlige pligter for fremstillere, leverandører og importører mv. af stoffer og materialer efter lov om arbejdsmiljø. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 om unges arbejde. Miljøstyrelsens bekendtgørelse nr. 1049 af 27. oktober 2005 om begrænsning af VOC. AT-Vejledning C.0.1 August 2007: Grænseværdier for stoffer og materialer. EU forordningen 1907/2006 (REACH). EU forordningen 1272/2008 (CLP). Bekendtgørelse nr. 48 af 13/01/2010 om affald. EU forordning 453/2010 (Opdatering til CLP).
Den fulde ordlyd af H-sætninger omtalt i afsnit 3:	H319 - Forårsager alvorlig øjenirritation. H315 - Forårsager hudirritation. H314 - Forårsager svære ætsninger af huden og øjenskader.
Det anbefales at udlevere dette sikkerhedsblad til den faktiske bruger af produktet. Den nævnte information kan ikke bruges som produktspecifikation.	
Oplysningerne i dette sikkerhedsblad gælder kun produktet nævnt i afsnit 1 og er ikke nødvendigvis gældende ved brug sammen med andre produkter.	
Ændringer i forhold til sidste væsentlige revision (første ciffer i SDS Version, se sektion 1) af dette sikkerhedsdatablad er markeret med en blå trekant.	
Sikkerhedsdatabladet er valideret af:	TS
Dato for sidste væsentlige ændring (Første ciffer i SDS version)	-
Dato for sidste mindre ændring (Sidste ciffer i SDS version)	-